

ČESKÁ ŠKOLNÍ INSPEKCE

Oblastní pracoviště

Střední Čechy

Inspekční zpráva

Základní škola T. G. Masaryka Velim, okr. Kolín

Palackého 563, 281 01 Velim

Identifikátor školy: 600 045 455

Termín konání orientační inspekce: 21. - 23. březen 2001

Čj.	032 50/01-2050
Signatura	oc1cu121

CHARAKTERISTIKA ŠKOLY

Základní škola T. G. Masaryka Velim, okr. Kolín, je úplnou základní školou bez právní subjektivity. V současné době má 242 žáky, kteří jsou umístěni do deseti tříd (žáci osmého ročníku do dvou tříd). Dvanáct žáků, u nichž byla prokázána závažnější forma specifické vývojové poruchy učení, bylo do školy integrováno.

Škola se připojila k realizaci vzdělávacího programu Základní škola (MŠMT ČR čj. 16 847/96-2) a jeho doplňků (MŠMT ČR, čj. 25 018/98-22). Pro žáky se specifickými vývojovými poruchami učení jsou zřízeny skupiny pro ambulantní nápravu těchto poruch.

Výuka probíhá ve dvou budovách, které jsou v těsné blízkosti. Starší budova slouží prvnímu stupni a školní družině, je v ní také umístěna cvičná kuchyň a školní dílna. V novější panelové budově jsou třídy a odborné pracovny druhého stupně, počítačová učebna, klubovna školního klubu, školní knihovna. Prostorná hala částečně slouží jako tělocvična. Celkově jsou prostorové podmínky pro práci školy nadprůměrné.

Součástí školy jsou školní družina a školní klub, tato zařízení však nebyla předmětem této orientační inspekce.

HODNOCENÍ KVALITY VZDĚLÁVÁNÍ

Český jazyk

Týdenní hodinová dotace a členění učiva do jednotlivých ročníků jsou v souladu s učebním plánem a osnovami realizovaného vzdělávacího programu Základní škola včetně jeho doplňků. Porušení osnov nebylo zaznamenáno.

Kontinuita výuky mezi prvním a druhým stupněm i mezi jednotlivými ročníky je zajištěna zejména prostřednictvím časově-tematických plánů a užší spoluprací učitelů jednotlivých tříd. Při plánování výuky nedochází k obsahové duplicitě. Přípravu výuky pojali všichni učitelé zodpovědně. Dlouhodobé plánování a aktuální příprava byly hodnoceny jako velmi dobré.

Český jazyk na prvním stupni vyučuje pět učitelek. Čtyři mají úplnou odbornou i pedagogickou způsobilost, jedna učitelka je bez odborné a pedagogické způsobilosti. Na druhém stupni vyučují český jazyk tři učitelky, přičemž všechny tři mají úplnou odbornou i pedagogickou způsobilost pro výuku tohoto předmětu. Personální zajištění výuky je na prvním stupni velmi dobré, na stupni druhém vynikající, celkově nadprůměrné.

Materiální zabezpečení výuky je na průměrné úrovni. Učitelé mají k dispozici didaktickou techniku (zejména zpětné projekory), učebnice, pracovní sešity, dostatek informativní literatury. Mohou žákům kopírovat pomocné materiály a také využívat počítače v pracovních s výpočetní technikou. Ve sledovaných hodinách českého jazyka bylo zaznamenáno pouze využití magnetické tabule, kopírovaných pracovních listů a v jednom případě probíhala výuka hodiny literatury ve školní knihovně. Rovněž byl použit syntezátor. Jiná audiovizuální či výpočetní technika využita nebyla.

Výukové prostory odpovídají základním psychohygienickým zásadám. Třídy jsou dostatečně prostorné, vhodně osvětlené (v některých třídách v novější budově výuku narušoval zvuk, který vydávalo umělé osvětlení). Výzdoba tříd byla podnětná zejména na prvním stupni, kde kromě výtvarných prací žáků bylo využito také různých nástěnných tabulí pro doplnění výuky českého jazyka. V hodinách sledovaných na prvním stupni učitelky často zařazovaly relaxační a pohybové prvky, případně k tomuto účelu využívaly častého střídání různorodých činností.

Dbaly také na správnou polohu těla při psaní. Celkově byly psychohygienické podmínky hodnoceny jako spíše nadprůměrné.

Struktura sledovaných hodin odpovídala věku žáků a výukovým cílům. Nezbytné organizační pokyny byly jasné a srozumitelné. Využívané vyučovací metody byly ve většině sledovaných hodin (zejména na prvním stupni) rozmanité. Učitelky účinně využívaly připravené pomůcky (zejména kopírované pracovní listy). Ve většině hodin bylo přihlíženo k individuálním potřebám žáků. Prostor pro samostatné aktivní učení byl dostatečně rozsáhlý. Zejména v hodinách literární výchovy byly využívány další zdroje informací (encyklopedie, doplňující literatura, vybavení školní knihovny). Organizace výuky umožňovala všem žákům úspěšně se zapojit do práce (především na prvním stupni, na stupni druhém méně). V některých hodinách (zejména na druhém stupni) byl kladen přílišný důraz na rychlost zpracování úkolů, čímž byli poněkud znevýhodněni pomalejší žáci. Žáci byli vedeni ke schopnosti aplikovat učivo a to zejména v těch hodinách, kde se pracovalo s mluvnickým a gramatickým učivem. Učitelky se snažily o co nejširší využití samostatné práce žáků. Ve většině hodin vhodně kombinovaly samostatné činnosti, skupinovou práci a frontální práci. Na obou stupních bylo využíváno mezipředmětových souvislostí a vztahů (hudební výchova, dějepis apod.). Celkově byly organizace, metody a formy práce hodnoceny jako velmi dobré.

Na prvním i na druhém stupni se objevovala převážně vstupní motivace. Motivace průběžná byla častější na prvním stupni. V některých hodinách učitelky použily maňásků, jejichž prostřednictvím s dětmi komunikovaly. Ve většině tříd převládalo povzbuzování žáků převážně kladným hodnocením. Nejčastěji byli žáci hodnoceni slovně, málo se objevovala klasifikace známkou. Žákům bylo umožněno podílet se na hodnocení, případně se hodnotit navzájem, jen v některých ze sledovaných hodin. Učitelky na prvním stupni pro motivaci využívaly i osobních zkušeností žáků, aktuálních témat a situací. Celkově vykazuje oblast motivace a hodnocení nadprůměrnou úroveň.

Vztahy mezi žáky a učiteli a mezi žáky navzájem byly založeny na důvěře. Osobnost žáka byla respektována. Nebyly zaznamenány žádné zásadní rušivé projevy žáků. Verbální i neverbální komunikace učitelů i žáků byla na dobré úrovni. Úroveň komunikativních dovedností je velmi dobrá. Žáci ve většině sledovaných hodin projevovali pozitivní vztah k výuce. Interakce a komunikace ve sledovaných hodinách byla hodnocena jako velmi dobrá.

Kvalita sledované výuky českého jazyka byla hodnocena jako nadprůměrná.

Občanská výchova, rodinná výchova

Ve všech třídách druhého stupně se vyučuje po jedné hodině občanské výchovy (dále OV) a po jedné hodině rodinné výchovy (dále RV) týdně. Ze zápisů v třídních knihách vyplývá, že učební osnovy zvoleného vzdělávacího programu jsou dodržovány. Úroveň plánování byla spíše nadprůměrná.

OV ve škole vyučují dva učitelé. Pouze jeden splňuje podmínky odborné a pedagogické způsobilosti pro výuku tohoto předmětu, druhý má pouze pedagogickou způsobilost. RV vyučují na druhém stupni tři učitelky s odbornou způsobilostí pro druhý stupeň základní školy, žádná z nich však nesplňuje podmínku odborné způsobilosti k výuce tohoto předmětu. Personální zajištění tohoto bloku předmětů je proto průměrné. Tato skutečnost negativně neovlivnila kvalitu sledovaných hodin.

Výuka obou předmětů probíhala ve standardně vybavených učebnách. Učitelky ve všech ročnících používaly povolené učebnice a různé pracovní listy, rovněž využívaly magnetickou tabuli. V jedné ze sledovaných hodin bylo použito zpětného projektoru. Materiální podmínky pro výuku předmětů byly hodnoceny jako průměrné. Psychohygienické podmínky byly

hodnoceny jako nadprůměrné.

Úroveň sledovaných hodin byla z hlediska organizace, užitých metod a forem práce velmi dobrá. Učitelky se snažily zapojit do práce všechny žáky. Převažující metodou byl rozhovor, ve kterém ve většině sledovaných hodin dokázaly učitelky vyprovokovat žáky k otevřené komunikaci a volnému projevu. Žákům byl poskytnut dostatečný prostor pro vyjádření názorů a postojů k probíraným tématům. V některých hodinách žáci pracovali s připravenými pracovními listy.

Ve zhlédnutých hodinách byla zaznamenána zejména vstupní motivace. Učitelky využívaly aktivizačních prvků i během hodin. Velmi vhodně bylo např. využito ukázky z časopisu (dopis dívky rodičům). S touto ukázkou bylo dále pracováno a byla použita nejen jako motivace, ale také jako základní materiál pro otevřený rozhovor na téma *vztahy mezi rodiči a dětmi v době dospívání*. V hodinách byli žáci hodnoceni zejména verbálně, jednalo se o dílčí hodnocení, které zpravidla následovalo ihned po výkonu. Pozitivně byli hodnoceni i slabší žáci, pro které pochvala znamenala povzbuzení pro další práci v hodině. Aktivní žáci byli rovněž hodnoceni známkou (na konci hodiny). Úroveň motivace a hodnocení byla velmi dobrá.

Stejně byla hodnocena oblast interakce a komunikace. Ve sledovaných hodinách se učitelkám podařilo zapojit žáky do oboustranného smysluplného komunikačního procesu, a proto učitelky ve většině hodin nemusely řešit žádné zásadní kázeňské problémy.

Celkově byla úroveň výuky bloku předmětů občanské výchovy a rodinné výchovy hodnocena jako velmi dobrá.

Matematika

Ve všech ročnících je matematice věnován předepsaný počet vyučovacích hodin týdně. Obsah učiva aktuálně, podle zápisů v třídních knihách za školní rok 1999/2000 i podle předložených časově-tematických plánů odpovídal osnovám. Zařazení dílčích témat do jednotlivých ročníků druhého stupně respektuje zásadu návaznosti. V dlouhodobém plánování je věnován dostatečný prostor pro všechny složky matematiky (aritmetika, algebra, geometrie a aplikace). Příprava sledovaných hodin byla provedena zodpovědně a převážně promyšleně. Dlouhodobé a aktuální plánování výuky bylo proto hodnoceno stupněm velmi dobrý.

Personální podmínky pro výuku tohoto předmětu jsou nadprůměrné. Pouze ve čtvrtém ročníku je matematika vyučována učitelkou bez odborné a pedagogické způsobilosti, ale do kvality sledované výuky se tento fakt negativně nepromítl.

Materiální podmínky pro výuku jsou průměrné. Třídy prvního stupně jsou prostorově vyhovující, s funkční výzdobou, v některých třídách s aktuálními nástěnnými materiály k výuce matematiky. Na druhém stupni k výuce předmětu slouží běžné kmenové třídy. Většinou v nich byl k dispozici zpětný projektor, případně aktuální nástěnné materiály k probíranému učivu. Pro práci druhého stupně je vybavení pomůckami průměrné, běžné. Učitelé mohou využívat také počítače, protože škola má alespoň k některým matematickým tematickým celkům programové vybavení. Všichni žáci jsou vybaveni učebnicemi ze seznamu učebnic povolených MŠMT ČR. Na druhém stupni mají k dispozici také matematické tabulky a sbírky úloh, učitelé také kopírují příkladový materiál.

Začlenění předmětu do rozvrhu hodin odpovídá psychohygienickým požadavkům na tvorbu rozvrhu, respektuje náročnost tohoto předmětu. Členění výuky ve sledovaných hodinách na prvním stupni bylo zpravidla promyšlené. Některé vyučovací hodiny ve třídách druhého stupně byly připraveny monotematicky a byla v nich využita pouze jedna či dvě metody práce (zpravidla frontální práce ústní či písemná, případně samostatná písemná práce individuální). Celkově však byly psychohygienické podmínky pro výuku matematiky ve sledovaných

hodinách hodnoceny stupněm velmi dobrý.

Výuka matematiky zpravidla probíhala klasicky. Po metodické stránce byly vyučovací hodiny málo pestré. Učitelé látku vyložili (v různé míře do vyvozujícího rozhovoru zapojili žáky), potom se žáky učivo procvičovali na jednoduchých a složitějších úlohách, s větším či menším důrazem na aplikování teoretického poznatku. Obsahové i kvantitativní nároky občas diferencovali. Výuka byla poměrně názorná, byly využívány jednoduché žákovské pomůcky, tištěné materiály, zpětný projektor. Tempo vyučovacích hodin bylo přiměřené věku žáků. Dostatečný čas byl věnován nácviku počítařských dovedností. Učitelé většinou dobře pracovali s chybou a nepřístupovali k ní jako k negativnímu jevu. Některé učitelky však žáky před chybou zbytečně ochraňovaly, úzkostlivě žáky vedly. Do hodin učitelé zařazovali poměrně často soutěže, ale jen velmi málo kooperaci. V některých hodinách byly zaznamenány drobné odborné chyby. V rámci školy měla sledovaná výuka z hlediska organizace, užívaných metod a forem práce průměrnou úroveň.

Ve většině zhlédnutých vyučovacích hodin nechyběly funkční motivační úvod a kontrolní a hodnotící závěr, v některých hodinách byly tyto dvě části vyučovacích hodin podceněny (zejména motivace v prvních hodinách vyučovacího dne). Průběžná motivace se poměrně dařila. Na obou stupních si učitelé trvale ověřovali, zda žáci pochopili učivo správně. Kladli žákům otázky, které byly alespoň někdy zaměřovány také na pochopení vztahů a souvislostí či na aplikaci učiva. Hodnocení výkonů probíhalo nejčastěji ústním vyjádřením učitelů. Po většině samostatných činností následovala bezprostředně zpětná vazba (často byl velmi funkčně využit zpětný projektor). Úroveň motivace a hodnocení žáků byla velmi dobrá.

Žáci dodržovali dohodnutá pravidla. Probíhající komunikace mezi učiteli a žáky zpravidla svědčila o vzájemné důvěře, dobrých vzájemných vztazích. Pro spolupráci mezi spolužáky byl vytvářen jen velmi omezený prostor. Ve vyučovacím procesu byla častým jevem výrazně dominantní role vyučujícího. Jednotliví učitelé vytvářeli také velmi rozdílné podmínky pro rozvíjení vyjadřovacích schopností žáků. Na druhém stupni byli žáci častěji vedeni ke slovnímu komentování své práce na tabuli. Interakce a komunikace byla na průměrné úrovni.

Kvalita sledované výuky matematiky byla hodnocena jako spíše nadprůměrná.

Chemie, fyzika

Předepsaná časová dotace obou předmětů je ve všech ročnících dodržena. Chemii jsou věnovány v osmém i devátém ročníku vždy dvě hodiny týdně. Fyzika se učí v šestém a sedmém ročníku dvě hodiny, v osmém ročníku 1,5 hodiny, v devátém ročníku jednu hodinu týdně. V dlouhodobém plánování na čtyři roky školní docházky nebyly zaznamenány v chemii žádné zásadní nedostatky, naopak ve fyzice bylo zjištěno nesplnění učebních osnov tím, že v loňském ani v letošním školním roce nebylo probíráno učivo o magnetismu. S částí tematického celku *Elektromagnetické jevy* (magnety přírodní a umělé, magnetické póly, magnetické pole Země, indukční čáry) není počítáno ani v časově-tematických plánech. Problém to přineslo i při výuce sledované v osmém ročníku. Aktuální výklad předpokládal, že toto učivo žáci znají. Rozsah učiva, které bylo zařazeno do jednotlivých ročníků, je přiměřený přidělené časové dotaci. Aktuální příprava zhlédnutých vyučovacích hodin byla v obou předmětech promyšlená, hodiny byly připraveny po stránce obsahové a materiální velmi dobře, po stránce metodické lépe pro výuku fyziky. Celková úroveň plánování byla hodnocena stupněm průměrný.

Chemii vyučuje jediná učitelka, fyziku dva učitelé. Všichni splňují podmínky odborné a pedagogické způsobilosti pro výuku těchto předmětů, personální podmínky jsou proto vynikající.

Materiálně-technické podmínky pro výuku jsou průměrné. Ve škole je zřízena odborná pracovna chemie a fyziky, v jejím sousedství se nachází také kabinet. Učební pomůcky jsou poměrně zastaralé, sbírky se už řadu let nedoplňují ani neinovují, ale základní žákovské soupravy pro jednotlivé tematické celky škola má. V pracovně je k dispozici zpětný projektor. Elektrorozvody a rozvod plynu do lavic žáků nejsou funkční. Škola vlastní také dílčí softwarové vybavení k výuce fyziky. Žáci užívají povolené učebnice a fyzikální tabulky. Učitelé mohou žákům kopírovat další pracovní a studijní materiály.

Psychohygienické podmínky pro výuku těchto předmětů jsou spíše nadprůměrné. Odborná pracovna odpovídá základním psychohygienickým zásadám. Tempo výuky respektovalo věkové kategorie žáků, bylo přiměřené. Příznivě také působil vztah mezi učiteli a žáky, který byl bezkonfliktní a většinou také oboustranně vstřícný.

Organizace výuky byla na velmi dobré úrovni v hodinách fyziky, průměrná v chemii. Základní a nejčastější pracovní metodou byla frontální práce v různých formách. Jen velmi omezeně a také ne vždy zdařile byly do výuky zařazeny praktické činnosti žáků. Převládala spíše informativní výuka, přenos informací od učitele směrem k žákům. Některé vyučovací hodiny trpěly přílišnou dominancí učitele a jeho zbytečným verbalismem. Většinou však byla patrná snaha vést se žáky promyšlený a cílený rozhovor, jehož výsledkem, po zobecnění žákovských názorů, hypotéz, zkušeností, byl nový poznatek. Otázky, které učitelé kladli, většinou preferovaly porozumění učivu, přesto stále přetrvává značný důraz na mechanické pamětní učení. Nová látka či látka k procvičování byla většinou (podle probíraných témat) doplňována demonstračním pokusem (v některých hodinách byly pro demonstraci využity žákovské pomůcky, které neumožňovaly kvalitní pozorování jevů). Demonstrační pokus k nové látce byl většinou zařazen ve správné fázi, předcházet úvahám o jevu, který byl předmětem výkladu. Nebylo však využito všech příležitostí k žákovským pokusům, které právě probírané učivo a vybavení kabinetu nabízelo. Při výuce chemie formou laboratorních prací žáci jen velmi mechanicky a bez hlubšího porozumění řešenému problému a s minimální motivací vykonávali předepsané úkony. Jednoduchými formami (výpočet úlohy, odvozením několika chemických vzorců apod.) si učitelé ověřovali, do jaké míry bylo učivo žáky pochopeno, a na zjištěnou úroveň ihned reagovali. Sledované hodiny měly po metodické stránce velmi rozdílnou úroveň a hodnocení této oblasti se podle jednotlivých učitelů výrazně lišilo (hodnocení v rozpětí stupňů vynikající až jen vyhovující). Celkově byla oblast organizace, metod a forem výuky hodnocena průměrně, s převahou pozitivních zjištění v některých hodinách fyziky.

Žáci byli zpravidla ve sledovaných hodinách hodnoceni za práci písemnou (buď se jednalo o hodnocení prověrky znalostí, která proběhla v minulé hodině nebo o individuální písemnou práci samostatně prováděnou při sledované výuce). Hodnocení probíhalo veřejně, klasifikační stupeň byl učitelem komentován a vysvětlen. Opravovány byly chyby, k nimž však jednotliví učitelé zaujímali rozdílný postoj (pozitivní - v chybě byl zdroj poučení, negativní - chybě je nutné se vždy vyhýbat). Průběžné hodnocení prováděné učiteli bylo zpravidla podporující a mělo motivační účinek. Motivační prvky byly zaznamenány v úvodu jen některých hodin, v průběhu výuky však byl vždy zdůrazněn význam učiva pro praktický život. Úroveň hodnocení a motivace byla velmi dobrá. Časový plán vyučovacích hodin většinou pamatoval na dostatečný prostor pro řádné ukončení výuky, na závěrečné shrnutí a hodnocení.

Ve sledovaných hodinách byli žáci ukázněni. Jejich aktivita se v různých třídách a v závislosti na jednotlivých vyučujících značně lišila. Nebáli se klást dotazy, vyslovit názor. Při skupinové práci se většinou vzájemně respektovali, ale chybí jim pracovní návyky pro skutečně týmové kooperativní činnosti (rozdělit práci, udělat syntézu dílčích výsledků, časově plánovat, vzájemně si účinně pomáhat atd.). Interakce a komunikace byly proto hodnoceny jako průměrné.

Sledovaná výuka chemie a fyziky měla celkově průměrnou úroveň.

Hodnocení kvality vzdělávání

Úroveň výuky ve sledovaných předmětech byla hodnocena stupněm velmi dobrý.

HODNOCENÍ KVALITY ŘÍZENÍ

Plánování

Koncepční záměry vycházejí z dobré znalosti místních podmínek školy a prostředí, ve kterém se škola nachází. Základním cílem je co nejlepší všeobecná příprava žáků pro studium na následných středních školách bez jakékoliv výraznější specializace.

Základní strategické cíle byly zpracovány v roce 1998 s výhledem do roku 2002. V roce 2000 byly koncepční záměry vyhodnoceny a upřesněny podle aktuálního stavu. Ze sebehodnocení, které vypracoval ředitel školy, i z inspekčních zjištění vyplývá, že se škole poměrně daří postupné cíle plnit.

Velký důraz je v dlouhodobém plánování kladen zejména na vztahy mezi učiteli a žáky, mezi učiteli vzájemně a mezi spolužáky. Prioritou vedení je dobrá, všeobecně vstřícná školní atmosféra. Z toho také vyplývají stanovené úkoly, které se zaměřují zejména na výchovnou složku vzdělávacího procesu.

Menší pozornost byla věnována programové části koncepce. Škola samovolně přešla na nový vzdělávací program Základní škola. Ředitel dosud nevytváří učební plány pro celé vyučovací cykly (pro první a druhý stupeň), ale stanovuje je pro jednotlivé školní roky (předepsané minimální počty hodin pro jednotlivé předměty však průběžně plní). Kontrolou bylo zjištěno, že učební plány pro jednotlivé ročníky jsou dodržovány. Přesto však tento způsob plánování částečně znesnadňuje dlouhodobé plánování učiva některých předmětů do ročníků. Základní učební plán je od sedmého ročníku rozšířen o volitelné předměty (informatika, technické kreslení, technické činnosti, domácnost). Ve škole také probíhá nepovinná výuka náboženství. Zájmová oblast je naplňována nabídkou kroužků v rámci školního klubu.

Priority, konkrétní cíle a postupné kroky byly stanoveny také v oblasti materiálně-technické, částečně i pro oblast personální. Zpracování záměrů svědčí o dobré předchozí analýze stavu a stanovení potřeb.

Na koncepční materiály navazují roční plány (plán práce školy, plán kontrolní činnosti, plán výchovné poradkyně, plán prevence sociálně patologických jevů). Tyto plány jsou vzájemně provázány, jsou konkrétní, obsahují jména garantů a termíny. Plán kontrol nestanovuje očekávaný stav, konkrétní kritéria úspěšnosti. Plány na kratší období jsou projednávány v rámci provozních porad jednou za měsíc. Jsou doplňovány o aktuální úkoly.

O seznámení s plánem práce na daný školní rok je proveden stručný záznam v zápisech z jednání pedagogických rad. Jinak nelze doložit účast pracovníků na plánování (výjimkou je plán prevence sociálně patologických jevů). Oblast materiálně-technická je pravidelně každoročně projednávána se zřizovatelem.

Pro individuálně integrované žáky, na které škola požaduje další finanční příspěvek ze státního rozpočtu, jsou zpracovány individuální vzdělávací plány. Jsou smlouvou mezi školou a rodiči

těchto žáků, pravidelně jednou za čtvrt roku se vyhodnocují.

Úroveň plánování byla hodnocena jako spíše nadprůměrná.

Organizování

Organizace a řízení výchovně vzdělávací činnosti probíhá podle vyhlášky MŠMT ČR č. 291/1991, o základní škole, ve znění pozdějších úprav (dále jen vyhláška o základní škole). Formálně jsou kompetence jednotlivých členů vedení školy (ředitel, zástupkyně) vymezeny v *Organizačním řádu školy* a ve *Vnitřním řádu pro učitele a vychovatele ZŠ TGM ve Velimi*. Zástupkyně ředitele je zároveň výchovnou poradkyní. Kontrolní kompetence členů vedení školy jsou stanoveny v *Plánu kontrolní činnosti*. Provozní zaměstnanec řídí školník (správce budov).

Na prvním stupni pracuje metodické sdružení. Na druhém stupni nebyly zřízeny klasické předmětové komise. Ředitel chystá v této oblasti reorganizaci a takové změny, které by měly umožnit účinné využívání tohoto nástroje operativního řízení.

Povinná dokumentace školy je vedena. V průběhu inspekční činnosti v ní byly zjištěny pouze drobné a většinou také snadno odstranitelné nedostatky. Závažnější nedostatky jsou popsány na jiných místech této inspekční zprávy. Prověřovaná dokumentace je přehledně uspořádána a pravidelně aktualizována. Dokumentace žáků s poruchami učení a chování je vedena v souladu s platnými předpisy.

Řád školy obsahuje všechna povinná ustanovení vyhlášky o základní škole a další, doporučená metodickými pokyny k prevenci sociálně patologických jevů. Řád byl prokazatelně projednán pedagogickou radou dne 31. srpna 2000 (doloženo zápisem z tohoto jednání).

Informační systém školy je funkční, a to jak směrem k žákům a pracovníkům školy, tak směrem k veřejnosti. Informace rodičům a veřejnosti poskytuje škola prostřednictvím žákovských knížek, tradičních třídních schůzek a také článků v regionálním tisku (člen pedagogického sboru je šéfredaktorem obecního zpravodaje). K přenosu informací směrem k žákům je využíváno i školního rozhlasu. Žáci se mohou se svými problémy svěřovat výchovné poradkyni a vedení školy přes tzv. schránku důvěry.

Rada školy ustavena není. Zákonní zástupci žáků při škole nevytvořili žádné občanské sdružení.

Organizace vyučování odpovídá příslušnému ustanovení vyhlášky o základní škole, s výjimkou dvou dopoledních pětiminutových přestávek. K tomuto opatření předložil ředitel školy souhlas Školského úřadu Kolín (ze dne 22. září 1999 - bez omezení platnosti).

Ředitel školy zpracovává každý rok výroční zprávy o činnosti školy a projednává je se všemi předepsanými partnery. Poslední zpráva svým obsahem odpovídá předpisu (§ 17e odst. 2 a 3 zák. ČNR č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů), je přehledně strukturována. Obsahuje i dílčí analytické prvky.

Žákům prvního ročníku byly, v souladu s nařízením vlády č. 15/1994 Sb., o bezplatném poskytování učebnic, učebních textů a základních školních potřeb, ve znění pozdějších předpisů, bezplatně poskytnuty učebnice a základní školní potřeby v hodnotě 200 Kč na žáka a školní rok.

Rozhodnutí ředitele školy o odkladu školní docházky byla vydána v souladu s platnými předpisy a jsou doložena odbornými posudky a žádostmi rodičů.

Opravné zkoušky škola koná v souladu s § 12 vyhlášky o základní škole.

Oblast organizování má celkově velmi dobrou úroveň.

Vedení a motivování pracovníků

V době konání inspekce měl pedagogický sbor 15 členů. Tento počet je dlouhodobě stabilizovaný, příznivá je i věková skladba pracovníků (většina z nich je v produktivním věku, dva důchodci vypomáhají jen částečnými úvazky a jsou v pracovním poměru na dobu určitou). Pouze jedna z učitelek prvního stupně nesplňuje podmínky odborné a pedagogické způsobilosti, ostatní pracovníci jsou odborně a pedagogicky způsobilí pro výuku v základní škole. Jejich odbornost je vzhledem k velikosti školy využívána v maximální možné míře. Učitelé s odbornou a pedagogickou způsobilostí vyučují ve škole celkem 73 %, učitelé s pedagogickou způsobilostí 15 % a nekvalifikovaní 12 % z celkového počtu vyučovacích hodin. Ředitel školy zohledňuje odbornost, zájmy, schopnosti a dovednosti pracovníků při stanovení učitelů volitelných předmětů a zejména vedoucích zájmových kroužků školního klubu. Jsou vytvářeny příznivé podmínky pro uplatnění tvořivosti a iniciativy jednotlivých pracovníků.

Ředitel školy používá ve své denní práci demokratický, liberální styl řízení, se silným akcentem na mezilidské vztahy. Zástupkyně je více soustředěna na plnění úkolů. Oba tvoří velmi funkční a vyvážený pracovní tým. Jejich operativní řízení vychází z dlouhodobých plánů práce, je pružné a poměrně účinné.

Prioritou v rozvoji stávajících pracovních sil je zejména doplňování odborné a pedagogické způsobilosti pro výuku cizích jazyků a odborných znalostí pro práci se zdravotně postiženými žáky (zejména trpícími některou ze specifických vývojových poruch učení). V současné době je věnována také pozornost přípravě koordinátora prevence sociálně patologických jevů. Z interních materiálů vyplývá účast příslušných pracovníků na vzdělávacích akcích a ukončení dílčích studijních cyklů získáním absolventských listů různých akreditovaných pracovišť. Pokud je Školským úřadem v Kolíně (nyní Okresním úřadem - referátem školství) nabízeno proškolení či metodické akce k jednotlivým předmětům, učitelé školy se ho zpravidla účastní. S předstihem je plánováno dálkové studium výchovné poradkyně, které dosud nebylo zahájeno.

Z hodin, které školní inspektoři ve škole sledovali, vyplývá, že škole zejména chybí větší přísun informací o nových metodách výuky, jejichž užití realizovaný program předpokládá (aktivní a kooperativní učení, projektové metody apod.), závisí na každém učiteli, do jaké míry se s nimi seznámil. Doklady o tom, že by poznatky získané např. dalším vzděláváním byly vedením či učiteli předávány dalším kolegům, nejsou k dispozici (s výjimkou problematiky výchovného poradenství a prevence sociálně patologických jevů - viz zápisy z jednání pedagogické rady). Z toho zřejmě plynou rozdíly v hodnocení kvality vzdělávání ve vybraných předmětech. V rámci školy jsou postupně učitelé proškoleni ve využití výpočetní techniky, mnozí ji už (podle interních přehledů o využití pracovníků) alespoň někdy používají.

Systematická péče o začínající a nekvalifikované učitele není zajištěna. Z pohovorů s těmito učiteli však vyplynulo, že ve škole dobře fungují kolegiální vztahy, zkušení učitelé v případě potřeby přispívají svou radou či pomocí. S organizací školy, s bezpečnostními pravidly a s povinnostmi pracovníků jsou všichni zaměstnanci prokazatelně a opakovaně seznamováni vždy na počátku školního roku ředitelem školy.

K motivaci pracovníků užívá vedení školy hmotné stimuly v podobě osobního příplatku či odměny. Pro přiznání některé z těchto nadtarifních složek platu byla ve škole vytvořena pravidla, která znají všichni zaměstnanci. Některá kritéria jsou definována velmi volně a patří spíše do základních povinností (např. kvalita výuky, odborné znalosti učitele, vedení povinné dokumentace). Hodnocení pracovníků probíhá zpravidla jednou ročně (přiznáván osobní příplatek), ale také průběžně, na základě výsledků kontrolní činnosti. Odměny jsou vypláceny za splnění mimořádných úkolů. Výši nadtarifních složek platu a zdůvodnění s pracovníky vždy ředitel projednává osobně. Ředitel nepodceňuje ani význam morálního ocenění práce (poděkování, pochvala - viz zápisy

z pedagogických rad) a vytváření co neoptimálnějších podmínek pro práci.

K nutnosti hlubšího sebehodnocení činnosti a výsledků školy dospěl ředitel na počátku letošního školního roku, provedl analýzu plnění čtyřletého strategického plánu. Dílčí analýza je také součástí výroční zprávy.

Systém, rozsah a efektivnost vedení a motivování pracovníků mají velmi dobrou úroveň.

Kontrolní mechanismy

Z předloženého plánu kontrolní činnosti a dalších materiálů ředitele školy vyplývá, že část přesně definovaných kontrolních kompetencí přenesl na svou zástupkyni a školníka, zbytek vykonává sám. Výchovně vzdělávací práci kontrolují ředitel a jeho zástupkyně v souladu se svou odborností (ředitel - přírodovědné předměty a matematika, zástupkyně - humanitní předměty a jazyky). Školní družinu, školní klub a provoz kontroluje ředitel, dokumentaci třídních učitelů a školy sleduje a zpracovává zástupkyně. Vzhledem k tomu, že škola nemá právní subjektivitu, je hospodaření školy průběžně vyhodnocováno v jednotlivých složkách příslušnými orgány (obec, referát školství). Z uvedeného vyplývá, že systém kontroly je vytvořen vůči celé organizační struktuře školy.

Kontrola výchovně vzdělávací oblasti je realizována různými formami. Vedení vykonává hospitace, kontroluje žákovské písemnosti, dokumentaci, zadává vlastní prověrky učiva (matematika a český jazyk), provádí rozborů písemných prací a porovnává je s klasifikací žáků, ve spolupráci se zřizovatelem zajišťuje testování žáků v programu Kalibro, účastní se vyhodnocování individuálních vzdělávacích programů pro integrované žáky a práce s nimi. Výsledky kontrolní činnosti vedení většinou dokladuje, není však možné doložit, že jsou zobecněná zjištění projednávána se zaměstnanci (s výjimkou hospitačních záznamů, které kontrolování učitelé podepisují).

Plán hospitační činnosti je zpracován velmi volně. Z analýzy hospitační činnosti v loňském školním roce vyplývá, že počet hospitací neodpovídá záměrům (vedení plánuje hospitace u každého učitele dvakrát ročně). Právě tak je zřejmé, že je pozornost věnována téměř výhradně českému jazyku a matematice, nevyvážené je také zaměření na jednotlivé třídy. V letošním školním roce je početní stav lepší (loni za celý rok pouze 16 hospitací, letos zhruba tento počet za 1. pololetí). Chybí také hospitace následné, jejichž cílem by bylo posouzení účinnosti nápravných opatření.

Z rozborů zhlédnutých vyučovacích hodin, které provádělo vedení školy v průběhu inspekce, vyplývá, že jsou stanovena vhodná společná kritéria pro posuzování podmínek a průběhu výuky.

Systém, rozsah a účinnost kontrolních mechanismů byly hodnoceny jako průměrné.

Hodnocení kvality řízení

Kvalita řízení školy byla hodnocena stupněm velmi dobrý.

VÝČET DOKLADŮ, O KTERÉ SE INSPEKČNÍ ZJIŠTĚNÍ OPÍRÁ

- povinná dokumentace školy podle § 38a odst. 1a), 1b), 1c), 1d), 1e), 1f), 1g), 1h), 1j), 1k) zákona č. 29/1984 Sb., o soustavě základních škol, středních škol a vyšších odborných škol (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů
- *Výroční zpráva - školní rok 1999/2000 (z 25. září 2000)*
- *Koncepční záměry školy 1998 - 2002 (z 1. září 1998)*

- *Kontrola plnění koncepčních záměrů školy v polovině období (z 1. srpna 2000)*
- *Roční plán školy 2000/2001 (z 21. srpna 2000)*
- *Plán kontrolní činnosti na školní rok 2000/2001 (z 1. září 2000)*
- *Východiska pro přiznání nadtarifních složek platu (z 1. září 2000)*
- hospitační záznamy ředitele a zástupkyně ředitele
- *Plán práce výchovné poradkyně (datum vydání neuvedeno)*
- individuální výchovně vzdělávací plány integrovaných žáků, podklady pro integraci žáků
- přehled o dalším vzdělávání pedagogických pracovníků v posledních dvou letech
- rozhodnutí ředitele školy o odkladech povinné školní docházky
- časově-tematické plány učiva vybraných předmětů
- hospitační záznamy inspektorů
- podkladová inspekční dokumentace vyplněná ředitelem školy
- *Inspekční zpráva čj. O-03-01/9798-179K (ze 7. října 1997)*
- vzorek žákovských knížek
- vzorky žákovských písemností
- *Výkaz o základní škole (podle stavu k 30. září 2000)*
- evidence stížností, oznámení a podnětů
- *Organizační řád školy (z 1. září 1994)*
- vysvědčení za první pololetí školního roku 2000/2001
- souhlas ŠÚ Kolín s krácením přestávek (z 22. září 1999)
- individuální vzdělávací plány integrovaných žáků

ZÁVĚR

Základní škola T. G. Masaryka ve Velimi má pro práci se svými žáky ve sledovaném okruhu předmětů velmi dobré podmínky.

Velmi dobré jsou prostorové a psychohygienické podmínky, výrazně se zlepšilo vybavení výpočetní technikou, spíše nadprůměrné je vybavení audiovizuální technikou. Stagnuje vybavenost jednotlivých kabinetů zejména žákovskými pomůckami. V tomto ohledu má největší nedostatky vybavení pro výuku chemie. Personální zajištění výuky je vzhledem k velikosti školy velmi dobré.

Celkově byla kvalita vzdělávání ve vybraných předmětech hodnocena jako velmi dobrá.

Výuka byla sledována celkem ve 22 vyučovacích hodinách českého jazyka, matematiky, fyziky, chemie, rodinné a občanské výchovy. Dílčí sledované jevy byly hodnoceny v rozpětí stupňů vynikající až průměrný, ojediněle jen vyhovující.

Kvalita řízení byla hodnocena jako velmi dobrá.

Koncepční záměry byly stanoveny na dobu čtyř let, střednědobé plánování je realizováno ročními plány práce zpracovávány na různých úrovních. Různé druhy plánů jsou vzájemně provázány. Učební plány jednotlivých tříd odpovídají realizovanému vzdělávacímu programu. Kvalita plánování z hlediska rozsahu a účelnosti byla hodnocena jako nadprůměrná.

Organizační struktura školy je stanovena jasným organizačním řádem, v praxi je funkční. Povinná dokumentace školy je řádně vedena. Vnitřní i vnější informační systémy jsou funkční. Ve sledovaných oblastech došlo k porušení obecně závazných právních předpisů jen v nepatrné míře. Vzhledem k uvedeným skutečnostem byla úroveň organizování hodnocena jako velmi dobrá.

Oba pracovníci vedení účinně spolupracují a tvoří vyvážený pracovní tým. Operativní řízení školy je poměrně funkční. Systémově není dořešeno vedení začínajících a nekvalifikovaných pracovníků. K hodnocení pracovníků dochází pravidelně a podle předem stanovených a obecně známých kritérií.

Systém vnitřní kontroly je vytvořen vůči celé organizační struktuře. Výsledky kontrol jsou částečně analyzovány, jsou většinou přijímána účinná nápravná opatření. Hospitační činnost je málo četná. Pracovníkům školy chybí občas zpětná vazba od vedení školy - obecné závěry z kontrolních zjištění (mimo závěrů z hospitací) nejsou prokazatelně projednávány, zejména chybí následné hospitace s cílem zkontrolovat účinnost uložených opatření. Kontrolní mechanismy mají průměrnou úroveň.

Podle předcházejících zpráv ČŠI a zjištěného aktuálního stavu se vedení školy daří postupně zlepšovat podmínky pro výuku a udržovat velmi dobrou kvalitu výuky na obou stupních školy. Přetrvávají však dílčí nedostatky v účinné kontrole.

Tato inspekce nezaznamenala ve sledovaných oblastech žádné nevhodné nakládání s finančními prostředky, které byly škole přiděleny ze státního rozpočtu.

Výše uvedená zjištění řadí školu mezi školy velmi dobré.

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

Razítko

Školní inspektoři:	Titul, jméno a příjmení	Podpis
Vedoucí týmu	Mgr. Zdeňka Fadrná	.....
Členové týmu	Mgr. Pavel Skokan	.....

V Kutné Hoře dne 30. března 2001

Datum a podpis ředitele školy stvrzující převzetí inspekční zprávy

Datum převzetí inspekční zprávy: 30. března 2001

Razítko

Podpis

Ředitel školy Mgr. Petr Karpeta

.....

Předmětem inspekce bylo dílčí zhodnocení činnosti školy dle § 18 odst. 3, 4 zákona ČNR č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů.

Dle § 19 odst. 7 téhož zákona může ředitel školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci do 14 dnů po jejím obdržení. Připomínky k obsahu inspekční zprávy jsou její součástí.

Posouzení jevů

Plní, je v souladu	<i>Dodržuje, čerpá účelně, efektivně</i>
Neplní, není v souladu	<i>Nedodržuje, nečerpá účelně, efektivně</i>

Hodnotící stupnice

Stupeň	Širší slovní hodnocení
Vynikající	<i>Zcela mimořádný, příkladný</i>
Velmi dobrý	<i>Výrazná převaha pozitiv, drobné a formální nedostatky, nadprůměrná až spíše nadprůměrná úroveň</i>
Průměrný	<i>Negativa a pozitiva téměř v rovnováze, průměrná úroveň</i>
Pouze vyhovující	<i>Převaha negativ, výrazné nedostatky, citelně slabá místa</i>
Nevyhovující	<i>Zásadní nedostatky, které ohrožují průběh výchovně-vzdělávacího procesu.</i>

Další adresáti inspekční zprávy

Adresát	Datum předání/odeslání inspekční zprávy	Podpis příjemce nebo čj. jednacího protokolu ČŠI
Okresní úřad, referát školství, Kolín	2001-04-18	032 56/01-2050
Obec Velim	2001-04-18	032 57/01-2050

Připomínky ředitele školy

Datum	Čj. jednacího protokolu ČŠI	Text
-	-	nebyly podány